

(ما ۛئاوا زمان) فیتگنشتاین/
بیرکردن ۛو ۛو ۛو بدولموت ۛلیب
ۛو بدو ۛو ۛو

فیتگنشتاين / بیرکردن و
ء بدولموت لیب ء بدو

ئایا فیتگنشتاین هشتا زمانه، یان زمان له‌ن‌وان فیتگنشتاین و بیرکردن‌و‌دا، و‌ن‌ی‌؟! له‌و نووسین‌دا ه‌ردوو کاراکت‌ری (فیتگنشتاین) و (بیرکردن‌و) سه‌ی سه‌رکی له‌ فیلمی در‌ژی (مائاوا زمان) دا ده‌گه‌ن. به‌ش‌کی گ‌ور‌ی سیناری‌ی مائاوا‌یکردن له‌ زمان له‌ بیرکردن‌و‌ی فیتگنشتاین‌دا به‌ کام‌رای (پیر به‌ردی) که‌شراوه‌. به‌ام نه‌که‌ قسه‌کردن له‌ فیلمی (مائاوا زمان) قسه‌کردن به‌ له‌ فستیفای (کان‌ی) (۲۰۱۴) و خاوه‌نی نه‌سه‌ی فیلم‌که‌ (ژان لوک گ‌دار).. به‌کووه‌و‌ده‌ده‌م له‌ژ‌ر نه‌و ناو‌نیشان‌دا که‌م‌که‌ له‌ به‌باز‌کانی بیرکردن‌و‌ فیتگنشتاین به‌ سیناری‌ی به‌ردی بدو‌م، یان نو‌ن‌رای‌تیکردنی نه‌و و‌ن‌ی‌ی که‌ فیتگنشتاین له‌ جیهان‌دا به‌ به‌باز‌کانی بیرکردن‌و‌ی زمانی که‌شاوه‌. نه‌و‌ش به‌و مانایه‌ نیه‌، که‌ پر‌سه‌ی ده‌روونی نو‌ن‌رای‌تی واقعی زمان بکات، به‌که‌ به‌و مانایه‌یه‌، که‌ به‌باز‌کانی ته‌کن‌له‌ژیا، کلیک له‌ تووان‌و‌ی زمان به‌ و‌ن‌ ده‌کات و جیهان له‌ و‌ن‌ ه‌نووک‌یه‌کانیدا ده‌خم‌ه‌ن‌. به‌ام ئایا مائاوا‌یکردن له‌ زمان ده‌توان به‌وونی زمان ته‌پ‌ه‌ن‌؟ ئایا دیوه‌که‌ی دیک‌ی بوونی زمان و‌ن‌ی‌؟!

کاراکتری فیتگنشتاین له فیلمی (زمان)دا، سه‌ر تا له یهک زمانی له‌ژیکی به پوهانی هه‌موو شته‌ک ده‌ستپه‌ده‌کات و دواتر ده‌گاته ئه‌وه‌ی که نه‌خهر، ئه‌مه‌ یهک زمانمان نییه، به‌ه‌کو که‌مه‌مه‌ زمانمان هه‌یه، له به‌کاره‌نه‌نان و سیاق و یاری جیادا، مانای جیا ده‌ده‌ن. و‌ه‌ک زمانی یاسا و زمانی شیعرا و زمانی ئه‌فسانه‌ و زمانی زانسته و زمانی ئه‌زانه‌.. پاشان فیلم‌که‌ له‌ پرسی تووانه‌وه‌ی زمان و وه‌نه‌ و کلیه‌ دره‌ژ ده‌به‌ته‌وه‌.

تیارِ یاتی و بازار کا نی بیرکردن

(فیتگنشتاینی فرّ زمان) زَرَبِی بَرهَم‌کانی هَوَشاَن‌و‌ی
 بند ما فِلَس‌فِی‌کان تَرَخان کردو و ب‌وای ب‌و نی، ک بتوانین
 ل‌ ل‌گای پِر‌س‌ی د‌روونی چ‌مک‌کان وونیک‌ین‌و، پ‌ی‌وای ب‌

ناماژ کردن به گرنگی ئو پانتاییه کمم ای تیانئی، کم کردئی زمانه وانی تدا ئنجام ددرت، شت کان دگگن. به و مانا ییش د به زمانه وانی له گای بهستنه کمم ای تییه کان و له کبدرت و، نهی کردار د روونییه کان، مانا به د ربینه کان دیاری بکن. زمان له گای (کردئی به کاره نانی زمان) پیو ندی به کمم گا و د کات و کوپکی خئی به تپ بوونی کات د پارزت. له سر بنه مای رخنه گرتن له تییری پتی و عقی سکی لاستیکی، به تایب تی به وونکردن وئی زمانی ئاسایی. فیتگنشتایینی دووم ئو ه و و ستی تکر دوو کم زمان به داب او له کردئی به کاره نانی بژمردرت و چالاکییه کانی له بسنرت و. چونکه زمان حاکم تییه کی د روونی نییه، کم واقع ونا بکات و، به یی ملکه چی هیچ یاسایک نابت، تنها شوازی به کاره نانی بهت، شوازی به کاره نانی زمان تنها پیو رکه، کم وک پیو ر به کاری دهنه. به واتاییه کی دیک فیتگنشتاین له با وئی کی نکر تی و به کاره نانی تایب تی زمان دوور د کم و نه و.

له ر و گرنگی کار کانی فیتگنشتاین به پت ژ کمم ناسییه کانی به ردیه له چمکی نگدان و و کردئی پیو ویکردندا د بینرت. به ردیه وریایی فیتگنشتایینی دووم له بارئی رخنه گرتن له بییری پتی و و باز کانی بیرکردن و دا جار کی دیک له بواری کمم ناسیدا داد و نه و. کوات وک چن له زماندا است و ه و ئ و یی، کم خک د یی؛ خک به و زمانئی کم به کاری دهن ها و ان. به ه مان شو و ش کم دنگی له زماندا نییه، به کو ئو کم دنگییه له شو وئی ژیاندا یی، به یی هیچ بنه ماییه کی زا نییه، کم پراکتیکی زمانه وانی کم نته بکات، وک چن هیچ بنه ماییه کی ها نییه، به ئ و یی چی د کمین، یان چی د مین. له سر ئ و بنه ماییه به ردیه ه موو بنه ماییه ها کانی به پراکتیز کمم ای تییه کان تکر دوو. به و مانا ییش تییری کمم ای تییه ناکات، بناغی ی کم به پراکتیک کمم ای تییه کان ه ک نهت، جا ئم بنه ماییه خواستی به دسته نانی گورترین سوودی مومکین بهت، یان زام ندی تاک کان. کوات به ردیه هیچ پاسا وک به وونکردن و تییری کردار کمم ای تییه کان له گای بیروبا و و ئار زووی تاک کان و نابینه.

به دیو کم کی دیک کاتک فله فله کلاسیک به شو و یی کی پتی بیر له زمان د کات و، ئیتر د کم و نهت د ر و یی پانتایی به کاره نانی پراکتیکییه کان و. ئ و شو ه مان ئ و ه و یی، کم تییری ه بژاردنی عقیانی ئنجامی ددات، کم پان نری زرتترین قازانج له سر بنه مای زانینی پشوخت و وون د کات و! کوات ه رگیز ناش

عقې بېلې ووانگې دياريكراو و سنوودار بكرت. وېك چن ناش پراكتيز كېمېايي تيېكان لې گاي ميكانيزم د روينيېكان وونبكرت و.

ها پيتس

لن وان پراكتيك و تيردا

ها پيتس لې بنديدا كېمېك خو و هېوېست و بېها و مېلې، كې تاكي نېو كېمېكا لې پروړدي كېمېايي تي و ئېزمووني ژياندا بېدېستي د هېنېت. ئېو چېمكې بېردييې، ئفتارېك نيې، كې لې ژينگې د رېكيېو بېدېست هاتېت، بېكېوو جېرېكې لې (بېرنامېسازي ناوځيې) و پاېنېرېكې بې تاكي بې ئېوي بې شوېېك مامېې بكات، كې لېگې پانتايي كېمېايي تيېكانيدا بگونجېت، وېك چن لېگې نوېوونېو و ئاېزي ئېزمووني تاكدا د گېت و نوې دېتېو.

ها پيتس تېنھا لې جېستې پېكنېهاتوو، بېكېو لې گرېمانې بندييېكانېش پېكها توو، واتې لې هېموو شتې د روينيې نامېبېست و نا ئاگان پېكها توو. چېمكې هېشيارې كې يېكېكې لې پېكها تېكاني هابيتوس، هېشيارې نائيراديې و تايېتمېنديېكې ئېوې، كې گې بې سېرهېداني جېرېكې لې ئازادي نا ئاگايي يان كېم هېشيار، ناھېشيار دېدات، كې سېرچاوېكې ناديار. بېرديې دېت بېياري ئيمانېنان تېنھا كاتېك سېركېوتوو دېت، كې بېياري لې بېركردني لېگېدا بېت!! بېو قسېې هېوېدېدات هېستي هاوېشي مېبېستداري عقېان نيېكان تېپېنېت. بېو مانايې پراكتيك بې هېچ مېبېستېك يان عقېكېو تايېت نيې، وېك چن لې بېرانېر پراكتيكدا زمان ملكېچي هېچ سېا و ياسايېك نابېت. بېكې بريتِيې لې تېگېشتن لې لېژيكي هېموو كردارې (مېعقولېكان) بې بې ئېوي بېرهېمي پلانېكي عقېاني دا ئېژراو بېت. كردارگېلېك، كې بې جېرېكې لې جېرېكان لې ئامانجېكي بابېتيېدا د رديېوېت، بې بې ئېوي بې شوېېكي ئاگايانې پېوېندي بې ئامانجېكي درووستكراوي ئاشكراو بكات، بې بې ئېوي بې مېبېستي يېكگرتوويي، يان لې بېيارېكي هېشيارانېدا هېقوېابېت. بې كورتي چېمكې ها پيتس هېچ نيې، جگې لې (كردېيېكي تيېري) كې ئامانجي زاېوونې بېسېر دژايېتي ساختې و بېنرخكردني پراكتيك و تيېري ئېنتېلېژي.

بېام زمان چن هاوسېنگي هېز دېپارنېت؟ هېكاري ئېو پېسيارې ئېوې، كې زمان زياتر لې ئامرازېكي پېوېنديكردن. (نېرمان فېركليف) لې كتېبي (زمان و دېسېتات) دا جېخت لېوې دېكاتېو، كې زمان بېلايېن نيې، چونكې هېموو سېستم و دامېزراوېكان بې اېيكدني كارېكانيان پشت بې گوتاري زمانېواني دېبېستن، بې

نموون شوازی گانانوی یاساکان، یان هوانکان.. بام هموو ئوان تنها ل سیستمی زماندا کورت نابنوو، بکوو ب رههمنانی جیاوازی خزمات ب برژووندی (هندک لاینی جیاواز) دککن!! کوات زمان دساتاتی جیاوازی ل ناو کممگادا دچسپند.

لنوان سیستم و جیاوازی، یاسا و پراکتیک، مقول و نام مقول... خندی بریدی ل زمانوانی چمسکی و سوسر و ... هموو ئوانی ک ل پکهااتی (زمانوانی نموونی) دککنوو، ئوو، ک ل بارودخ کمماییتیکان داباون! ب نموون: سوسر حزی ل زمان، قس کردن فرامش دکات.. چمسکی گرنگی ب لها توویی، یان توانا ددات نکی دسکوت.. ب کورتی ئوو پراکتیکی زمانوانی، پراکتیکی کمماییتی برهم دهنات، نک ئو یاسا زانانی ک توثر ل مشکی خیدا دیانخمم.. چونک هیچ یاساک ب شوویکی پوشخت و مجازی بوونی نیی، بکو ل پراکتیکدا بوونی خی ددزنتوو! ب پچوانانی گوتاری عقیدتی یاسایی، ک ب ماست پنا دبات بر زاراوای ناوون و ناوونی حوکمانی و زمان، ب ئوی ئنجامکی دیاریکراو برهم بهندت.

فیتگنشتاین ل گوتارکی وون داثراووو بر و پراکتیک دوات. بام بریدی جخت لسر پویستی دستپ کردن ل پراکتیککانوو بر و یاسا دکاتوو، وات پویستی لکدانوی یاساکان ل گای پراکتیککانوو، ک ل هموو کارلککی کمماییتیدا هست ب درووستکردن و نوکردنوی ئو یاسایان دککن.

سرمایه‌ی زمانوانی

سرمایه‌ی دیجیتالی

سرمایه‌ی زمانوانی زاراوایی کی کمماییتی زمانوانی، ک لایلن بریدیوو داثراوو. بریدی ب کککبوونی کارامیی زمانوانی و وک جرک ل سرمایه‌ی کلتووری و سفی دکات. سرمایه‌ی کلتووریش بریتی ل کککبوونی زانست و لها توویی و دسکوت کلتووریی کان.. بام سرمایه‌ی دیجیتالی، تانینی بریدی ب بشای دیجیتالی و ئو پانتایید دگرنتوو، ک توانای وونکردنوی جیاوازیی کان و برفر و انکردنی بکاره‌ننانی هی، تا بش بوازی دیک کی کمماییتی بگرینتوو. لنوان سرمایه‌ی زمانوانی و دیجیتایدا، فزایکی کراو پیو ندید کمماییتیکان بوو دبات، بام لبری گوتاری زمانی خوئندراو و بیستراو، پشت ب گوتاری وندی دیجیتالی ددستت. کلتووری وندی، خولیا و چمککی نوید و سرووشتی

په یو نډیې کانی استوختر و خراتر و په زانیاریتر و ئرر نیترو و په چتر کر دوو. و رگر دتوانه به خراییه کی له سنووربه در له ه موو شون و کاته په یبگات و بیگه ی نه ت.

زاراوی کلتووری ونه، په یو نډی به هه نډه فرجه رر کانی ونه و دلاله ت و مانا و کاریگه رییه کانی دایه، وک چن په یو نډی به چ نه تی ت ماشا کړ دنی وک هه مز و ئامرازی گواستن و ی زانیاریه کان و چتر و هه یه، ه موو نه و گه انکاریه یان ش کلتووری ونه و ونه دی دجیتا ی و شوشی ونه رابه رایه تییان د کات، فیلمی دره ژی (ماناوا زمان) د گه ی نه ت. به و مانا ی ش کلتووری ونه وک سیمای نه و سر در م شون زما نی گرت ت و. کلتووری ونه ناسینه و قبو د کات، به ام ئینکاری قبو ناکات! ه موو که م گایه کی کلتوور کی بینراوی هه یه و ه موو کلتوور کی بینراویش له شوشه ت کنیکیه کان دابه او نیه.

نه و سر در م ی که ئستا تیدا د ژین به خراییه به و په کها تنی شارستانیه تی ونه یی د ووات، نه م ش واما ن له د کات له بری (که سی زما نی) باسی (که سی ونه یی)، له بری با به تی (م ژووی ناو نه کی) باسی شاشی (بینراوی چرکه ساتی)، له بری (نه زمون) باسی (به کاره نهان)، له بری (زمان) باسی (کلیک). به یه، واته له بری گه ان نه و کان باسی زانیاریه کان و شوشی خودی و گه انکاریه کانی ئیگه به یه. هه زری ونه وک گوتار کی کراو به ووی ه موو زمانه کاند، واد کات به چتر نه و خایه جیهان و و په یام که ی خای به شوشه یه کی فرجه ه نډی ئاگاییه و نا ئاگاییه و بگه ی نه ت، به و مانا ی ش ئرکی ونه له بینینه و به تگه یشتن تده په ت و ئیتر له هه نډی تاییه تی ئایکه نی و پلاستیکیه که یدا ناو ست، به کوو له و زیاتر به هه نډی نا استوخه هه نگاو د نه ت. جگه له په یامی بینراویش، په یام کی کخراوی هه یه، که له در و ی سنووری فره می ونه کان در د کات و هه گری که م که واته و سرووشی جیاوازه.

ونه ی نه م، به ره می کلتوور و بیرکړ د نه و و ئابووری و ت کنه له ژیا یه. به و مانا ی ش هه ر ت نه له چ ژو رگرتن به ه موو مانا کانی و کورت ناکر ت و، به که زمانه کی خرای په زانیاری و بینراوی مده رنه، که وش و کردار تیدا به یه که نگ (یه که کلیک) نو نه رایه تی حقیقه ت د که ن. به نه و ی ونه ش یه ی په ویستی خای جبه ج به کات، هه ر ت نه ر نگدان و نا، به کوو د به بینراو کی در و شاو به ت، به سر که وتنی به کاره نهان و گه انکاری و هاندانی جدی و بوونیاد نانی درووستی مرف و گه ردوون.